

Nr 50

Av herr Nyman m. fl., *angående utnyttjandet av yrkesskolans resurser.*

(Lika lydande med motion nr 71 i Andra kammaren)

I våra dagars dynamiska arbetsliv framstår allt tydligare nödvändigheten av att ytterligare utveckla den reguljära yrkesutbildningen och anpassa den till näringslivets krav. Särskilda utbildningsformer behöver skapas för att motverka eftersläpningen av och ofullständigheten i nuvarande utbildning, vilket varit yrkesutbildningsberedningens uppgift att utreda. Likaså behöver i samband med strukturrationalisering, med nedläggning av företag och friställning av personal, i ökad omfattning omskolning och bristutbildning sättas in som en väg till bättre arbete och högre lön.

I dagens läge gäller det att fullt utnyttja de resurser som samhället ställer till förfogande för utbildning.

Den nuvarande yrkesskolan har under ett decennium starkt utvecklats och fyller enligt näringslivets uppfattning sin uppgift väl. Den har genom såväl statliga som kommunala och enskilda insatser fått stora resurser till sitt förfogande och är den skolform som ofta kräver de största investeringarna och drifbidragen. Samtidigt är yrkesskolan den skolform i vårt samhälle som lättast kan ändras, vilket är nödvändigt för att den skall kunna fylla sin uppgift i ett dynamiskt arbetsliv.

I samband med genomförandet av skolreformerna för grundskolan, fackskolan och nya gymnasiet har i dagens samhälle elevernas och målsmännens intresse klart inriktats på teoretiska utbildningsvägar, varför yrkesskolan, speciellt där fackskolan införts, mött ökade svårigheter att rekrytera elever. Det gäller både allmänna och enskilda yrkesskolor i synnerhet på större orter, främst inom stockholmsområdet.

Frågan är nu hur dessa platser bäst skall kunna utnyttjas för dagen och framtiden. För framtiden hänger det på hur den nya yrkesskolan skall se ut och i vilken utsträckning YB:s riktlinjer om den gymnasiala yrkesskolan skall kunna modifieras med hänsyn till yrkesskolorna på icke gymnasieorter samt inom näringslivet. Mycket talar för att många av dem kommer att läggas ned eller behöva utnyttjas för annat utbildningsändamål. Värdefullt vore emellertid om under de år som återstår och innan en del av dem försvinner ifrågavarande yrkesskolor kunde kopplas in på andra praktiska utbildningsuppgifter.

Ett exempel på yrkesskolornas beredskap att snabbt kunna taga emot nya kategorier elever var erbjudandet att taga emot hemförlovade värn-

pliktiga som hade svårigheter att få sysselsättning. Våren 1965 undersökte SÖ i samverkan med försvaret och AMS behovet av och möjligheterna till en vidgad intagning i yrkesskolorna för de värnpliktiga, vilka ryckte ut under första kvartalet 1965. Inventeringen ledde till gott resultat. Visserligen kunde inte befintliga vakanser i pågående kurser i någon större utsträckning utnyttjas så sent på läsåret, men i stället erbjöd sig yrkesskolor att starta nya kurser, företrädesvis inom industri och hantverk, för ca 180 elever, vilket beräknades motsvara behovet.

Kurserna kunde anordnas i huvudsak inom ramen för de olika skolornas nuvarande lokal- och materielresurser. Endast 100 ansökningar inkom emellertid. Inventeringen visade dock yrkesskolans möjligheter och beredvillighet som troligen avsevärt skulle kunna utökas om möjligheterna till intagning kunde ske mer kontinuerligt, vilket emellertid förutsätter självinstruerande undervisning, som det just inom praktisk undervisning finns mycket stora möjligheter till, t. ex. genom trådlös överföring av instruktioner. Våren 1966 rapporterade yrkesskolorna, att de kunde taga emot 400 elever, ett bevis för att det f. n. finns underkapacitet vid yrkesskolorna och vilken kan förväntas snabbt öka.

Andra uppgifter, som yrkesskolan skulle kunna övertaga eller vara behjälplig med, är AMS:s start- och omskolningskurser och utvidgade bristutbildning för vilket riksdagen anslagit 10 miljoner kronor detta år. Bristutbildningen kan tänkas öka i omfattning allteftersom strukturrationaliseringen och ett försämrat sysselsättningsläge därmed uppstår.

Andra uppgifter är inskolning av ingenjörer, speciellt s. k. fackskoleingenjörer, som ofta icke har den praktik och erfarenhet som gör dem lämpliga att på en gång sättas in i tekniska och arbetsledande uppgifter. F. n. upplever vi också ett överskott på ingenjörer, som borde kunna på detta sätt erbjudas en praktikutbildning vid yrkesskolor.

Möjligheten att taga emot praktikanter som i näringslivet önskar få praktisk erfarenhet, vilket också i fråga om fackskolan ingår i utbildningen, kan i framtiden stöta på ökade svårigheter, när antalet tekniskt och ekonomiskt studerande på olika nivåer ökar och samtidigt näringslivet i rationaliseringssyfte strävar att hålla antalet anställda nere. I en sådan situation kan också yrkesskolans resurser tänkas utnyttjas.

Med hänvisning till vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att skyndsamt utreda hur yrkesskolans resurser såväl före som efter en yrkesskolreform bäst skall kunna utnyttjas och tillvaratagas.

Stockholm den 17 januari 1967

Sven Nyman (fp)

Bo Skårman (fp)

Gunnar Wallmark (h)